

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR**

Jilská 1, Praha 1

Tel./fax: 286 840 129

E-mail: cervenka@soc.cas.cz

Ekonomické dopady vstupu ČR do EU II

Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost 2004</i>
<i>Otázky:</i>	<i>EV.18, EV.19</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>19. – 26. 5. 2004</i>
<i>Počet respondentů:</i>	<i>1007</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>kvótní výběr</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>8. června 2004</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Jan Červenka</i>

Součástí květnového výzkumu Naše společnost 2004 byl i blok otázek zjišťujících názory české veřejnosti na některé ekonomické a sociální důsledky vstupu České republiky do Evropské unie. Samotné šetření přitom proběhlo přibližně tři týdny poté, co se Česká republika fakticky stala členem EU. Výsledky týkající se opakovaných otázek k tomuto tématu byly publikovány ve zprávě „Ekonomické dopady vstupu ČR do EU I“. Vedle nich pak byly do aktuálního šetření zařazeny i nové otázky, o kterých pojednává tato informace.

Kromě jiného jsme zkoumali, zda bude mít podle mínění občanů vstup České republiky do EU příznivý nebo naopak nepříznivý vliv na celkovou hospodářskou úroveň a na některé konkrétní segmenty ekonomického a sociálního systému v České republice. Otázku a četnosti odpovědí zachycuje tabulka 1.

Tabulka 1: „Jaký bude podle Vašeho názoru dopad vstupu ČR do EU na ...?“ (%)

	spíše příznivý	ani příznivý, ani nepříznivý	spíše nepříznivý	neví
hospodářskou úroveň ČR	36	34	20	10
nabídku zboží a služeb na trhu v ČR	61	26	7	6
stabilitu devizového kursu koruny	25	28	14	33
drobné a střední podnikatele v ČR	15	26	47	12
průmyslové podniky v ČR	21	29	35	15
zemědělce v ČR	11	19	60	10
bankovní sektor v ČR	28	29	10	33
vědu a výzkum v ČR	38	29	8	25
úroveň zdravotnictví v ČR	24	43	18	15
úroveň školství v ČR	25	48	12	15
úroveň sociálního zabezpečení v ČR	14	40	25	21

Z výsledků vyplynulo, že ze všech zkoumaných oblastí příznivá očekávání v souvislosti se vstupem ČR do EU výrazně převažují pouze v případě nabídky zboží a služeb na našem vnitřním trhu, když s příznivým dopadem v tomto

směru počítají tři pětiny (61 %) dotázaných, čtvrtina (26 %) neočekává ani příznivý, ani nepříznivý posun a jen 7 % předpokládá zhoršení. Poměrně příznivé očekávání důsledků vstupu ČR do EU jsme zaznamenali i v případě vědy a výzkumu, kde respondenti předpokládají pozitivní dopady (38 %) zřetelně častěji nejen než negativní (8 %), ale i než neutrální (29 %). Převahu příznivých nad nepříznivými předpověďmi, ovšem při srovnatelném či dokonce převažujícím podílu těch, kdo neočekávají v příslušné oblasti posun jedním či druhým směrem, jsme zaznamenali u hospodářské úrovně, stability devizového kursu koruny, bankovního sektoru, zdravotnictví a školství. V případě úrovně sociálního zabezpečení se nejčastěji objevovala odpověď, že vstup ČR do EU nebude mít v tomto ohledu ani příznivé, ani nepříznivé dopady, přičemž však nepříznivá očekávání již celkem výrazně převážila nad názorem opačným. V případě průmyslových podniků, drobných a středních podnikatelů a zejména zemědělců hlavní podíl tvořily nepříznivé expektace.

Podrobnější rozbor ukázal, že relativně příznivější očekávání mají ve všech případech lidé, kteří důvěřují Evropské unii nebo kteří „rozhodně podporují“ vstup ČR do EU. Pozitivní předpovědi jsme ve zvýšené míře většinou zaznamenávali i mezi dotázanými s dobrou životní úrovní, těmi, kdo jsou spokojeni se současnou politickou situací, mladými lidmi ve věku 15 až 19 let či studenty. Naopak obvykle pesimističtější se k dopadům vstupu ČR do EU stavěli důchodci, nezaměstnaní a lidé pracující v dělnických profesích.

Absolventi vysokých škol respektive vysoce kvalifikovaní odborní nebo řídicí pracovníci si častěji myslí, že vstup ČR do EU bude mít příznivý vliv na celkovou hospodářskou úroveň ČR, nabídku zboží a služeb na vnitřním trhu, drobné a střední podnikatele, průmyslové podniky, bankovní sektor nebo vědu a výzkum. Podnikatelé a živnostníci si vedle příznivého působení na celkovou hospodářskou úroveň od vstupu ČR do EU častěji slibují stabilitu devizového kursu koruny.

Z hlediska stranických preferencí stoupenci ODS předpokládají, že vstup do EU bude mít příznivý dopad na hospodářskou úroveň ČR, nabídku zboží a služeb na trhu v ČR, stabilitu kursu koruny, drobné a střední podnikatele, průmyslové podniky, vědu a výzkum a úroveň zdravotnictví. Příznivci ČSSD se vstupem ČR do EU poněkud více spojují pozitivní posun u bankovního sektoru. Mezi voliči KDU-ČSL jsme zaznamenali vyšší podíl těch, kdo věří v příznivý vliv vstupu do EU na celkovou hospodářskou úroveň ČR. Naopak vesměs skeptičtější na dopady vstupu ČR do EU pohlížejí lidé preferující KSČM.

V další části květnového šetření jsme zjišťovali, jak se vstup České republiky do EU podle mínění občanů promítne do dovozu a vývozu zboží a do odbytu českého zboží na vnitřním trhu.¹

Tabulka 2: Důsledky vstupu ČR do EU pro vnější a vnitřní obchod (%)

	sníží se	nezmění se	zvýší se	neví
vývoz českého zboží do zahraničí	14	37	38	11
dovoz zahraničního zboží do ČR	3	18	72	7
odbyt českého zboží v ČR	20	47	17	16

Z výsledků uvedených v tabulce 2 vyplývá, že v souvislosti se vstupem ČR do EU panuje poměrně silná shoda v názorech na vývoj dovozu do ČR. Téměř tři čtvrtiny respondentů (72 %) očekávají jeho zvýšení, zatímco beze změny by měl zůstat podle 18 %. Odpověď, že se dovoz po vstupu ČR do EU sníží, se

¹ Otázka: Domníváte se, že se po vstupu ČR do Evropské unie sníží, nezmění nebo zvýší vývoz českého zboží do zahraničí, dovoz zahraničního zboží do ČR, odbyt českého zboží v ČR?"

vyskytovala pouze sporadicky (3 %). Názory na vývoj českého exportu už zdaleka tak jednoznačné nejsou. Přibližně stejně velká část populace – necelé dvě pětiny – totiž očekává jak zvýšení vývozu českého zboží (38 %), tak i jeho udržení na stávající úrovni (37 %), přičemž nikoli nepodstatný podíl českých občanů (14 %) se domnívá, že náš export po vstupu do EU zaznamená pokles. Pokud jde o odbyt českého zboží na trhu v ČR, nejčastěji se lidé kloní k názoru, že jej vstup ČR do EU neovlivní. Podle 20 % půjde české zboží na domácím trhu na odbyt méně, 17 % se naopak domnívá, že se bude české zboží v tuzemsku uplatňovat více.

Z podrobnější analýzy dat vyplynulo, že zvýšení českého vývozu i zvýšení odbytu českého zboží na vnitřním trhu očekávají výrazně častěji ti, kdo předpokládají pozitivní důsledky vstupu ČR do EU na hospodářskou úroveň, stabilitu devizového kursu koruny, drobné a střední podnikatele, průmyslové podniky a české zemědělce. Se zvýšením dovozu ve zvýšené míře počítají lidé, kteří se vstupem ČR do EU spojují zlepšení nabídky zboží a služeb na našem trhu či naopak zhoršení situace drobných a středních podnikatelů nebo zemědělců.